

Complexnummer: 511495

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Spijkerbosch

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

511494, 511496, 511497

Woonplaats

Olst

Gemeente

Olst-Wijhe

Provincie

Overijssel

Locatie van het hoofdobject

Spijkerbospad 7, 8121 DC te Olst

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

Het complex HISTORISCHE BUITENPLAATS 'SPIJKERBOSCH' ligt ten oosten van Olst in het dekzandgebied tussen het rivierlandschap van de IJssel en het stuwwallandschap van de Sallandse Heuvelrug. De beboste buitenplaats ligt in een overwegend agrarisch gebied. Het huis stamt uit het begin van de 17de eeuw.

De in structuur goed bewaard gebleven HISTORISCHE BUITENPLAATS Spijkerbosch bestaat uit de volgende onderdelen: HOOFDGEBOUW (Spijkerbosch) (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), KOETSHUIS (3).

Over de oude geschiedenis van het Spijkerbosch is niet veel bekend. 'Spijckrebusch' wordt in 1551 genoemd in verband met de locatie van een (slecht onderhouden) dwarsdijk, waarvan thans nog restanten op het terrein kunnen worden aangetroffen. De oudste afbeelding van het huis dagtekent van 1731 en betreft een tekening van Cornelis Pronk. Hij beeldt het hoofdgebouw af dat bestaat uit twee bouwluchamen. Aan de linkerkant een deel onder zadeldak tussen tuitgevels en met jaartalankers 1611 en een hoger opgetrokken rechterdeel onder zadeldak tegen een trapgevel. In dit gedeelte bevindt zich de toegang. Door middel van een met wingerd begroeide muur is het hoofdgebouw verbonden met een koetshuis ter rechterzijde. Dit gebouw heeft eveneens een zadeldak tussen in en uitgezwenkte topgevels. Boven de grote inrijdeur is in het dakvlak een trapgevel zichtbaar. De Hottingerkaart uit 1783 geeft de situering van de gebouwen en de omgeving weer. Hoofdgebouw en koetshuis liggen op een vrijwel vierkant terrein dat met een gracht is omgeven. Een lange oprijlaan loopt vanuit het zuiden recht op het huis aan. De laan maakt voor de gracht twee haakse

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bochten en loopt verder in noordoostelijke richting. Deze situatie is tot op heden onveranderd. Aan het begin van de oprijlaan aan de westkant ligt een gebouw. Ten noorden en ten oosten van de huisplaats zijn vierkante vakken met beplanting getekend. De volgende afbeelding van het Spijkerbosch dateert van de eerste kwart van de 19de eeuw: de kadastrale minuut. De situatie ter plaatse is gewijzigd. De lange oprijlaan met het gebouw dat 'Oerbelt' heet, is onveranderd, maar het rechthoekige stramien van de gracht is vergraven tot een landschappelijke vijver met een uitstulping aan de oostkant waarin een eiland ligt. Ook de rechte vormen van de plantvakken uit het eind van de 18de eeuw aan de noord- en de oostzijde van het huis zijn deels in een gebogen structuur gewijzigd. De plattegrond van het huis is ongelijkvormig. Het linkerdeel is korter dan het rechter. Terzijde van het huis ligt het koetshuis op rechthoekige plattegrond en achter het huis binnen de omgrachting staat een derde opstal getekend. Buiten de gracht aan de noordoostkant is een rechthoekig terrein als moestuin in gebruik. Omstreeks 1850 worden huis en koetshuis verbouwd. Beide krijgen een eclectische uitmontering zoals in die jaren in de mode was. De plattegrond van het huis wordt rechthoekig gemaakt. De ongelijkheid van beide 17de-eeuwse bouwlichamen verdwijnt aan de buitenkant, maar wordt aan de binnenkant niet veranderd. De toegang over de gracht naar het huis wordt verbreed. Op de TMK van 1858 is dit te zien. De drie opstallen op de huisplaats zijn nog aanwezig. In het begin van de 20ste eeuw vinden weer enkele wijzigingen plaats. Er komt een tweede brug, aan de noordzijde van het huis, over de gracht naar de moestuin; de derde opstal op het huiseiland blijkt te zijn gesloopt. Buiten de gracht verrijzen enige bouwwerken. In de moestuin komen kassen en koude bakken. Sindsdien is de aanleg in feite onveranderd gebleven. De kassen en koude bakken zijn echter verdwenen. In de jaren dertig ondergaat het huis een verbouwing waarbij de kap wordt vernieuwd en op zolder kamers voor het personeel worden afgetimmerd. Ter rechterzijde worden een uitbreiding van een bouwlaag en een serre gemaakt; aan de achterkant komen aanbouwen voor de verwarming en een kolenopslagplaats.

Waardering

De HISTORISCHE BUITENPLAATS SPIJKERBOSCH is van algemeen cultuurhistorisch en landschappelijk belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens de vroeg 19de-eeuwse landschappelijke aanleg die naast de bestaande 18de-eeuwse lanenstructuur tot stand is gekomen;
- wegens de samenhang met het hoofdgebouw als middelpunt van de aanleg;
- wegens de relatie met overige buitenplaatsen in de omgeving.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511494

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 november 2005
Kadaster deel/nr	82847/48

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Olst	Olst-Wijhe	Overijssel

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Olst	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Olst	H			1136

Omschrijving**

Omschrijving

HOOFDGEBOUW Spijkerbosch. In oorsprong vroeg 17de-eeuws huis dat in 1659 met het rechterdeel is uitgebreid en het midden van de 19de eeuw zijn huidige uitmonstering heeft gekregen. Rechthoekig, gepleisterd huis van twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een omlopend, met grijze pannen gedekt schilddak. Rechts van de hoofdmassa is een uitbreiding van een bouwlaag. Het gebouw is aan de linkerzijde onderkelderd. In het dak zijn dakkapellen geplaatst, verder grote hoekschoorstenen en een centrale dakkapel die als een klokkentorentje fungeert. Het torentje zelf is afgebroken. Spijkerbosch heeft een symmetrisch ingedeelde voorgevel. De entreepartij is van hardsteen met in het fries de datum 1659. Boven de entree een sierstuk met cartouche en fronton, in het dakvlak een wijzerplaat met rolwerk omgeven, alles midden 19de eeuw. Pilastergevel met Ionische kapitelen; geprofileerde vensteromlijstingen, in het midden van de 19de eeuw bij een verbouwing aangebracht. De linkerzijgevel telt vier traveeën met vensters als voor. De aanbouwen ter rechter zijde en aan de achtergevel dagtekenen uit de jaren dertig van de 20ste eeuw. Aan de achtergevel op de verdieping een luik met hijsinstallatie om de wasmanden naar buiten te hijsen. In het interieur een hal waarin de trap naar boven en een gang naar achteren, met marmeren platen belegd. Het linkerdeel heeft vroeg 17de-eeuwse kelders met ribloze kruisgewelven. Op de gang van de verdieping een enkelvoudige balklaag met consoles en sleutelstukken, XVII. Van de 17de eeuw resteert een aantal omtimmerde deuren en het ongelijke niveau tussen het linker en rechter gedeelte. Op de begane grond een aantal salons en een keuken. Op de verdieping bevinden zich de slaapkamers. De meeste schouwen en plafonds, alsmede het trappenhuis zijn van de midden 19de-eeuwse verbouwing. De zolderkamers dagtekenen van de verbouwing uit de jaren dertig van de 20ste eeuw.

Waardering

Het HOOFDGEBOUW 'Spijkerbosch', behorend tot de historische buitenplaats Het Spijkerbosch, is van algemeen cultuurhistorisch

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens de zichtbaar overgebleven onderdelen uit de 17de eeuw;
- als goed voorbeeld van een in eclectische trant gewijzigd huis met handhaving van oudere elementen;
- als middelpunt van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 511496

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 november 2005
Kadaster deel/nr	82847/49

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Olst	Olst-Wijhe	Overijssel

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Olst	H			670
Olst	H			735
Olst	H			812
Olst	H			813
Olst	H			871
Olst	H			939
Olst	H			941
Olst	H			1136
Olst	H			1137
Olst	H			1138
Olst	H			1729
Olst	H			1730
Olst	H			1859
Olst	H			2584

Omschrijving**

Omschrijving

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorend tot het Spijkerbosch. Deze aanleg bestaat uit een aantal 18de-eeuwse elementen (lanen, plaats van de moestuin) en een vroeg 19de-eeuws landschapspark dat daaromheen is gelegd met het huis als middelpunt. De lanen zijn met eiken en beuken beplant. De wandelbossen die door weilanden worden onderbroken kennen een beplanting van gemengd loofhout met restanten van naaldhout. Een rechte oprijlaan met dubbele laanbeplanting aan weerskanten voert aan op het huis. Deze zet zich met een bajonetvormig verloop voort met een enkele laanbeplanting aan beide zijden langs het huis tot aan de Ketelgatstraat. Voor het huis loopt een kleine rechte laan die haaks staat op de oprijlaan. Aan weerszijden liggen open weiden waarover vanuit het huis zichtlijnen op de weg en afsluitende bomenrijen zijn. Het huis en koetshuis liggen op een 'schiereiland' in een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grillige waterpartij, de vergraven 17de-eeuwse gracht. De vijver heeft een uitloper naar de achter het huis liggende moestuin. Hier stond een pomp om de tuin van water te voorzien. Het verder van het huis liggende terrein bestaat uit een afwisseling van weiden en wandelbos, waarheen een wandeling met laanbeplanting loopt. In het wandelbos een tweetal gegraven vijvers. Aan de oostkant van het terrein restanten van een rabattenbos met eikenhakhout voor de leerlooierijen.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG, behorend tot de historische buitenplaats Spijkerbosch, is van algemeen belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens de combinatie van 18de-eeuwse lanen en een vroeg 19de-eeuwse landschappelijke aanleg;
- wegens de zichten die van en naar het huis lopen;
- wegens de combinatie van sier (vijvers en wandelbos) met nut (weilanden en productiebos);
- wegens de relatie met het hoofdgebouw.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 511497

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 november 2005
Kadaster deel/nr 82847/50

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Olst Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Olst

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Olst H 1136

Omschrijving**

Omschrijving

Aan de rechterzijde van het huis ligt het voormalige KOETSHUIS dat oorspronkelijk dateert uit de 17de eeuw. Van deze tijd dagtekenen de Bentheimer hoekblokken rond de ingangspartijen. In het midden van de 19de eeuw is het ingekort aan de noordkant en kreeg het een afwerking in eclectische trant, zoals het hoofdgebouw. De indeling was als volgt: het rechterdeel was bestemd als woning voor de koetsier, in het midden de ruimte voor de rijtuigen en links de veestalling met paardenboxen. Het is een gepleisterd pand onder omlopend, met grijze pannen gedekt schilddak. De gevel wordt door gebosseerde pilasters geleed, afgesloten door een lijst met triglyphen en heeft links en rechts getoogde koetsdeuren, in het midden twee schuifvensters. Gesloten zijgevels. In het interieur dat in de jaren dertig van de 20ste eeuw is verbouwd zijn in de linkerzijgevel drie tegeltableaus ingemetseld van een man met paard.

Waardering

Het voormalig KOETSHUIS, behorend tot de historische buitenplaats Spijkerbosch, is van algemeen belang:

- wegens de ouderdom;
- als type;
- als functioneel en visueel belangrijk onderdeel van de historische buitenplaats.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Bijgebouwen kastelen enz. Koetshuis(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument